

Білоцерківський національний аграрний університет
Біолого-технологічний факультет
Кафедра генетики, розведення та селекції тварин

	<p align="center">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Методи збереження генофонду тварин»</p> <p>Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство Спеціальність: 204Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва Освітньо-професійна програма: Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</p>
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньої програми:	вибірковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	5 кредитів /150 годин
Семестр	2
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача 	<p>Клопенко Наталія Ігорівна Посада: доцент кафедри генетики, розведення і селекції тварин Науковий ступінь: кандидат сільськогосподарських наук Робоче місце: навчальний корпус №9 (вул. Героїв Чорнобиля 3а), ауд. 426,(кафедра генетики, розведення і селекції тварин). E-mail: rozvedenya@ukr.net orcid.org / 0000-0003-1026-941X Зв'язок з викладачем:+380972944801</p>
Опис дисципліни	Вивчення дисципліни спрямоване на отримання теоретичних знань і практичних навичок у здобувачів вищої освіти щодо розробки реалізації інноваційних методів використання генетичних ресурсів тварин; засвоєння суті і значення ефективного використання генетичних ресурсів тварин та розроблення алгоритму застосування набутих теоретичних і практичних знань у виробничій діяльності майбутніх фахівців тваринництва.

<p>Передумови для вивчення дисципліни</p>	<p>Вибіркова навчальна дисципліна «Методи збереження генофонду тварин» базується на знаннях таких дисциплін, як «Генетика з біометрією», «Біотехнологія», «Технологія відтворення тварин», «Розведення с.- г. тварин», вивчених на попередніх курсах ОР бакалавр, та «Організація селекційно-плеємної роботи у тваринництві», яка вивчається у першому семестрі ОР магістр.</p>
<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Метою вивчення дисципліни «Методи збереження генофонду тварин» є теоретична і практична підготовка студентів з питань сучасних методів збереження і використання генофонду сільськогосподарських тварин.</p>
<p>Формат дисципліни</p>	<p>Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань тощо. Практичні заняття проходять у вигляді практикумів з виконанням розрахункових завдань, постановкою проблеми та її вирішення, виробництвом безпосередньо продуктів, оцінкою їх якості як індивідуально так і в групах; лабораторних досліджень якості сировини, готової продукції та матеріалів; конференцій; ділових та рольових ігор; наукового гуртка.</p> <p>Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дуальна форма навчання, дистанційна тощо) можуть використані платформи Moodle, ZOOM, Googleплатформа. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та продуктів в сфері тваринництва та в ширших мультидисциплінарних контекстах (знати властивості популяцій, біологічні і генетичні особливості основних видів с.-г. тварин; вміти проводити селекційно-генетичний моніторинг потенціалу продуктивності тварин, резистентності, адаптованості та вивчення параметрів їх онтогенезу). Застосовувати сучасні математичні методи, інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для досліджень і розробок у сфері технологій виробництва і переробки продуктів тваринництва (знати теорію та прогресивні методи селекційно-плеємної роботи щодо удосконалення існуючих та створення нових

	<p>високопродуктивних гібридів, ліній, типів, кросів та порід с.-г. тварин; знати специфіку методів селекції щодо поліпшення продуктивних і племінних якостей тварин; знати генетико-математичні моделі управління популяціями с.-г. тварин та їх використання у селекції і племінній справі; знати принципи збереження генофонду неконкурентоспроможних порід обмеженої чисельності).</p> <p>3. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані (вміти проводити дослідження з генетичного вдосконалення локальних і зникаючих порід сільськогосподарських тварин зі збереженням їх біологічної своєрідності; знати фактори і умови генетичної сталості популяцій, механізми вирішення проблеми збереження біологічної різноманітності; знати закономірності управління селекційним процесом на рівні популяцій).</p>
<p>Структура курсу</p>	<p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні, популяційно-генетичні та науково-організаційні засади збереження генофонду тварин</i></p> <p>Тема 1.1. Сучасна класифікація порід за групами ризику зникнення генофонду. Методичні засади та програми збереження генофонду <i>insitu</i> та <i>exsitu</i>. Генофондові стада і кріобанки генетичних ресурсів тварин.</p> <p>Тема 1.2. Обґрунтування організаційно-економічного та правового механізму збереження генофонду локальних і зникаючих порід сільськогосподарських тварин в Україні.</p> <p>Тема 1.3. Породоутворювальні процеси у молочному та м'ясному скотарстві України. Світовий досвід міжпородного схрещування у молочному скотарстві та його використання в Україні.</p> <p>Тема 1.4. Принципи формування і засади функціонування електронної бази даних державної книги племінних тварин.</p> <p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 2. Генетико-селекційний моніторинг генофонду порід в Україні</i></p> <p>Тема 2.1. Генетична експертиза походженням племінних тварин. Імуногенетичні маркери в селекції великої рогатої худоби.</p> <p>Тема 2.2. Визначення спадкових аномалій. Цитогенетичні методи оцінки тварин.</p> <p>Тема 2.3. Використання біотехнологічних методів для інтенсифікації селекційного процесу в скотарстві. Перспективи використання клонування в селекції сільськогосподарських тварин.</p> <p>Тема 2.4. Перспективи використання біотехнологічних</p>

	методів для підвищення генетичного потенціалу продуктивності худоби в Україні.
Методи навчання	<p>Для навчання студентів використовуються словесні методи: пояснення, інформаційне повідомлення, розповідь, бесіда, дискусія, робота студентів з навчальною літературою, лекційний метод тощо; практичні методи: практичні заняття, виробничо-практичний метод, практичний показ; логічні методи: аналітичний, синтетичний, індуктивний, дедуктивний, моделювання.</p> <p>Для викладання лекційного курсу з дисципліни «Методи збереження генофонду тварин» використовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал. Застосовуються наступні типи лекцій: лекція інформаційного повідомлення; лекція-пояснення; демонстративна лекція; лекція-розповідь; проблемна або евристична лекція; лекція із запланованими помилками; лекція-консультація; лекція-диспут.</p> <p>Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; практичних занять; конференцій.</p> <p>Також використовуються інтерактивні методи – це форма навчання, яка проводиться у режимі бесіди, діалогу між студентами і викладачем. Студенти і викладач при цьому є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Інтерактивні методи навчання: брейнстормінг, робота в парах, групові дискусії, аналіз реальних проблем, сесія «питання-відповідь».</p>
Політика	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбутись в on-line режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється</p>

	<p>відповідальність, старанність, креативність. Політика оцінювання:засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;"><u>Основна література</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генофонд сільськогосподарських тварин: навч. посіб. / В.В. Шуплик та ін. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2013. 352 с. 2. Гузев І.В., Подоба Б.Є., Резникова Н.Л. Деякі актуальні питання збереження генофонду тварин у сучасному контексті. <i>Розведення і генетика тварин: міжвід. темат. наук. зб.</i> Київ: Аграрна наука, 2012. Вип. 46. С. 69–73. 3. Войтенко С.Л., Порхун М.Г., Сидоренко О.В., Ільницька Т.Є. Генетичні ресурси сільськогосподарських тварин України на початку третього тисячоліття. <i>Розведення і генетика тварин: міжвід. темат. наук. зб.</i> Київ: Аграрна наука, 2019. Вип. 58. С. 110–119. 4. Любинський О.І., Каспров Р.В. Продуктивні якості корів різних селекційних груп буковинського заводського типу української червоно-рябої молочної породи. <i>Розведення і генетика тварин: міжвід. темат. наук. зб.</i> Київ: Аграрна наука, 2020. Вип. 59. С. 60–66. 5. Селекційні, генетичні та біотехнологічні методи удосконалення і збереження генофонду порід сільськогосподарських тварин / М. В. Гладій, та ін.; за ред. М.В. Гладія і Ю.П. Полупана. ІРГТ ім. М.В. Зубця НААН. Полтава, ТОВ «Фірма Техсервіс», 2018. 791 с. 6. Рубан С.Ю., Даншин В.О. Сучасні методи селекції у тваринництві. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2019. 436с. 7. Caballero A. Quantitative genetics. Cambridge university press, 2020, 338 p. <p style="text-align: center;"><u>Додаткова література</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Xu S. Quantitative genetics. Springer, 2022. 419 p. 2. Genetic Improvement of Farmed Animals / G. Simm et al. CABI, 2021. 880p. 3. Oldenbroek K. Utilisation and conservation of farm animal genetic resources. Wageningen academic publishers, 2007. 465p. 4. Oldenbroek K. Genomic management of animal genetic diversity. Wageningen academic publishers, 2017. 466 p. 5. The second report on the state of the world`s animal genetic resources for food and agriculture. FAO commission on genetic resources for food and agriculture. Rome 2015. 606 p. 6. Bowley S.C., Comizzoli P., Lindell K. A., Matsas D. Genetic

Cryopreservation of Rare Breeds of Domesticated North American Livestock: Smithsonian & SVF Biodiversity Preservation Project. Diversity. 2019. Vol. 11. P. 198.

7. An efficiency comparison of different invitro fertilization methods: IVF, ICSI, and PCSI for embryo development to the blastocysts take from vitrified porcine immature oocyte / F. Casillas et al. Porcine Health Management. 2018. Vol. 4. P. 22–29.

Електронні інформаційні ресурси

1. Protecting Food Animal Gene Pools for Future Generations. URL: <https://www.cast-science.org/publication/protecting-food-animal-gene-pools-for-future-generations/>

2. Global flyway ecology. Changing the gene pool of populations: how evolutionwork. URL: <https://teampiersma.org/changing-the-gene-pool-of-populations-how-evolution-works/>

3. A Review of Gene Pool Concept and Examples. URL: <https://study.com/learn/lesson/gene-pool-concept-examples.html>

4. Biodiversity, extinction and gene pools / URL: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/topics/zxhhvcw/articles/zwb3f82>